

L'udská >>> umelá inteligencia

Snem politickej organizácie Mladé Progresívne Slovensko (mPS) 25.10.2025:

BERIE NA VEDOMIE:

- správy environmentálnych organizácií a výskumných inštitútov, podľa ktorých má rozvoj umelej inteligencie (AI) a veľkých dátových centier významný negatívny vplyv na životné prostredie;
- že tréning veľkých jazykových modelov, ako je GPT-3 s 175 miliardami parametrov, spotrebuje približne 1 287 MWh elektrickej energie a vyprodukuje okolo 502 ton ekvivalentu CO₂, čo je porovnateľné s celoživotnými emisiami približne 112 osobných áut;
- že výpočtový výkon potrebný na tréning generatívnych modelov umelej inteligencie, ktoré majú často miliardy parametrov, ako napríklad GPT-4 od OpenAI, môže vyžadovať ohromujúce množstvo elektriny, čo vedie k zvýšeným emisiám oxidu uhličitého a tlaku na elektrickú sieť;
- že chladenie serverov potrebné na chod AI spotrebuje milióny litrov vody ročne, čo prehĺbuje riziko sucha a znižuje dostupnosť pitnej vody v regiónoch, ktoré už čelia klimatickým extrémom;
- že mnohé technologické spoločnosti prezentujú využívanie obnoviteľných zdrojov energie ako „zelenú iniciatívu“, no stále používajú fosílna palivá a nezverejňujú presné údaje o uhlíkovej a vodnej stope AI systémov, čím znemožňujú verejnú kontrolu a hodnotenie skutočného dopadu;
- že absencia povinnosti zverejňovať údaje o energetickej a vodnej spotrebe zo strany technologických spoločností znemožňuje verejnú kontrolu a demokratickú diskusiu o skutočných nákladoch umelej inteligencie;
- že aj každodenné používanie AI aplikácií jednotlivcami, vrátane chatovacích botov alebo generatívnej AI, nepriamo prispieva k zvýšenej spotrebe energie a vody v dátových centrách, čím sa environmentálna stopa AI rozširuje aj mimo korporátnych infraštruktúr;
- že environmentálne dopady AI sú najväčšie v krajinách globálneho Juhu, kde spotreba vody a elektriny pre servery súťaží s potrebami miestnej populácie, zatiaľ čo ekonomický zisk z AI smeruje prevažne do globálneho Severu;
- že napriek environmentálnym hrozbám, AI môže byť použitá ako nástroj na riešenie spoločenských výziev, ak sa bude vyvíjať eticky, demokraticky a udržateľne;

- že foto- a videomateriály generované AI sú často zneužívané na účely šírenia dezinformácií a podvodov na internete.

VERÍ:

- v závažnosť klimateckej krízy;
- v to, že rozvoj umelej inteligencie musí byť službou ľudstvu, nie jeho náhradou alebo konkurenciou;
- v potrebu regulácie AI s cieľom zabezpečiť, aby jej vývoj a využívanie prebiehali v súlade s princípmi etiky, transparentnosti a ochrany ľudských práv, a zároveň aj predchádzali riziku spojeným s negatívnym dopadom na životné prostredie;
- v schopnosť spoločnosti rozvíjať svoje vlastné kognitívne schopnosti, kritické myslenie a tvorivosť aj v časoch rozvoja AI;
- v potrebu posilňovať ľudskú inteligenciu cez kvalitné vzdelávanie;
- v to, že AI má slúžiť len ako podporný nástroj, nie ako náhrada ľudskej inteligencie.

VÍTA:

- medzinárodné iniciatívy, ako je UNESCO Recommendation on the Ethics of Artificial Intelligence (2021), ktoré podporujú etické a udržateľné využívanie AI;
- občianske a výskumné projekty upozorňujúce na environmentálne a spoločenské riziká AI, napr. správy AI Now Institute (2023) alebo Stanford AI Index Report (2024);
- úsilie Európskej únie pri prijímaní AI Act, ktorý predstavuje prvý komplexný legislatívny rámec pre umelú inteligenciu na svete.

VOLÁ PO:

- posilnení medzinárodnej spolupráce pri nastavovaní pravidiel pre vývoj a využívanie AI;
- zavedení povinného zverejňovania údajov o uhlíkovej a vodnej stope AI systémov pre všetky veľké technologické firmy, ktoré pôsobia na území EÚ
- dodržiavanie etických noriem pri vývoji a využívaní AI, s dôrazom na ochranu ľudskej dôstojnosti, rovnosť a nediskrimináciu rovnako ako aj princípov bezpečnosti, spravodlivosti, súkromia a transparentnosti.
- zvýhodnení spoločností, ktoré na tvorbu a poskytovanie svojich AI systémov neporušili etické normy a darí sa im minimalizovať výdaje energie a vody;
- legislatívnom obmedzení nútenia používateľom AI nástrojov ako predvolenej voľby (napr. Google AI overview pri používaní vyhľadávača Google);
- vzdelávaní verejnosti, najmä staršej a mladej generácie, v otázkach:

- rizík spojených s využívaním AI;
- overovania pravdivosti informácií generovaných pomocou AI;
- správneho a efektívneho promptovania AI nástrojov;
- rozlišovania medzi informáciami, textami a inými produktami, ktoré boli vytvorené ľuďmi a tými, ktoré boli vytvorené AI;
- členstve Mladého PS, aby sa dôkladne zamysleli nad používaním umelej inteligencie a aby prednostne využívali vlastný úsudok, kritické myslenie a overené informačné zdroje;
- hnutí Progresívne Slovensko, najmä poslanectve EP a NRSR, asistentstve a gestorstve, aby obmedzili používanie AI v grafikách, ako aj na iné aktivity;
- poslanectve strany Progresívne Slovensko, aby zodpovedne brali do úvahy túto rezolúciu pri hlasovaní v NR SR a EP;
- policy officerstve a predsedníctve Mladého PS, aby rokovali o tejto rezolúcii so stranou Progresívne Slovensko a usilovalo sa o jej naplnenie pomocou strany.